

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31.03.1994, sp. zn. 2 Cdo 107/93, ECLI:CZ:VSPH:1994:2.CDO.107.1993.1

Číslo: 66/1995

Právní věta: Jestliže v právní věci zrušení společného nájmu bytu a určení výlučného nájemce bytu dospěl odvolací soud k závěru, že není správné rozhodnutí soudu prvního stupně v části výroku týkající se formy bytové náhrady a tuto část změnil, nešlo pouze o změnu části výroku rozsudku soudu prvního stupně, nýbrž o změnu celého výroku tohoto rozsudku. Jde tu proto o rozsudek odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn a dovolání je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 o.s.ř. proti celému výroku tohoto rozsudku.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 31.03.1994

Spisová značka: 2 Cdo 107/93

Číslo rozhodnutí: 66

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nájem

Předpisy: 99/1963 Sb. § 238 40/1964 Sb. § 705
§ 712

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 66/1995 sb. rozh.

Jestliže v právní věci zrušení společného nájmu bytu a určení výlučného nájemce bytu dospěl odvolací soud k závěru, že není správné rozhodnutí soudu prvního stupně v části výroku týkající se formy bytové náhrady a tuto část změnil, nešlo pouze o změnu části výroku rozsudku soudu prvního stupně, nýbrž o změnu celého výroku tohoto rozsudku. Jde tu proto o rozsudek odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn a dovolání je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 o. s. ř. proti celému výroku tohoto rozsudku.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze z 31. 3. 1994, [2 Cdo 107/93](#))

Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení práva společného nájmu družstevního bytu o dvou pokojích a kuchyni s příslušenstvím ve II. poschodí domu č. p. 1922 v T. a domáhala se také určení, že byt bude nadále jako členka družstva užívat ona. Uvedla, že manželství účastníků bylo rozvedeno.

Družstevní byt byl účastníkům přidělen za trvání manželství a o dalším užívání bytu se bývalí manželé nedohodli.

Okresní soud v Semilech rozsudkem zrušil právo společného nájmu družstevního bytu, určil, že výhradní nájemkyní bytu bude žalobkyně jako členka družstva, a žalovanému uložil, aby se z bytu vystěhoval do 15 dnů poté, kdy mu bude zajištěn náhradní byt, případně náhradní ubytování. Současně rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení 1504 Kč.

Rozhodnutí ve věci samé odůvodnil soud prvního stupně tím, že účastníkům vzniklo společné užívací právo k bytu, které se podle ustanovení § 871 odst. 1, poslední věta, o. z., změnilo na společný nájem bytu. Při určení výlučného nájemce bytu přihlédl k tomu, že příčina rozvratu manželství účastníků byla shledána mimo jiné v chování žalovaného, který žalobkyni napadal a fyzicky ji týral, a dále k tomu, že po rozvodu manželství účastníků byl nezletilý syn ve věku 6 let svěřen do výchovy žalobkyně. Podle soudu prvního stupně bylo prokázáno, že žalovaný nemá právo nájmu k jinému bytu, a proto má právo na odpovídající bytovou náhradu. Bytovou náhradou může být náhradní byt nebo náhradní ubytování. V tom, že žalovaný před rozvodem i po něm žalobkyni fyzicky napadal, spatřoval soud důvody zvláštního zřetele hodné pro rozhodnutí o tom, že jako bytová náhrada může být žalovanému poskytnuto i náhradní ubytování (§ 712 odst. 6, věta druhá, o. z.).

K odvolání žalovaného Krajský soud v Hradci Králové svým rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé jen potud, že žalovaný je povinen se z bytu vystěhovat do 15 dnů poté, kdy mu bude zajištěn náhradní byt; jinak rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Zároveň rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, že žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 752 Kč a před odvolacím soudem ve výši 316 Kč.

V odůvodnění svého rozhodnutí odvolací soud uvedl, že odvolání žalovaného shledal důvodným jen částečně. Pokud žalovaný namítal, že si soud prvního stupně nevyžádal stanovisko pronajímatele, poukázal odvolací soud na dopis Stavebního bytového družstva T. ze 14. 8. 1992, jímž byl proveden důkaz při jednání dne 2. 11. 1992, a který soud prvního stupně opomenul uvést v odůvodnění svého rozsudku. Z tohoto dopisu vyplývá, že rozhodnutí o výlučném nájemci bytu ponechává družstvo na úvaze soudu. Rozhodnutí, jímž byla výlučnou nájemkyní bytu určena žalobkyně, shledal odvolací soud správným, i když jde o byt, který byl přidělen žalovanému jako stabilizační, neboť podle jeho názoru převažuje zájem nezletilého dítěte, které je ještě malé, nad zájmem, aby byl byt jako stabilizační ponechán žalovanému. Pokud jde o výrok o bytové náhradě, shledal odvolací soud důvody ke změně tohoto výroku rozsudku soudu prvního stupně, neboť podle něho nelze při posuzování důvodů hodných zvláštního zřetele, které by odůvodňovaly zúžení bytové náhrady jen na pouhé zajištění náhradního ubytování (§ 712 odst. 6 o. z.), přehlédnout, že žalovaný uzavřel nové manželství a že sporný byt mu byl přidělen z důvodu jeho zaměstnání jako stabilizační. Agresivita žalovaného v rozsahu, jak byla zjištěna, nemůže převážit uvedené dvě skutečnosti. Skutečnost, že se žalobkyně v krátké době provdá za J. M., který nemá samostatný byt, nemůže jít za daných okolností, týkajících se žalovaného, při posuzování rozsahu bytové náhrady žalovanému k tíži.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný včas dovolání. Vytýkal v něm odvolacímu soudu, že při posuzování věci mechanicky upřednostnil zájem žalobkyně s ohledem na to, že jí byl pro dobu po rozvodu se žalovaným svěřen nezletilý syn. Podle dovolatele se odvolací soud nezabýval naléhavostí bytové potřeby žalobkyně, zejména s ohledem na to, že „avizovala, že se provdá za J. M.“. Za tohoto stavu se měl odvolací soud zabývat tím, zda bude mít možnost bydlet jinde než v bytě, o který ve sporu jde. Dovolatel dále uvedl, že v době řízení žalobkyně neměla skutečnou potřebu bydlení v bytě, o čemž svědčí skutečnost, že bezprostředně po ukončeném odvolacím řízení se z bytu vystěhovala a členská práva a povinnosti převedla na P. D. V uvedených skutečnostech spatřoval dovolatel dovolací důvody podle ustanovení § 241 odst. 2 písm. c) a d) o. s. ř. Navrhl, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Žalobkyně podala k dovolání vyjádření, v němž uvedla, že rozhodnutí odvolacího soudu pokládá za správné a navrhl, aby bylo rozhodnuto tak, že se dovolání „nepřipouští a že rozsudek odvolacího soudu je konečný“.

Vrchní soud v Praze svým rozsudkem dovolání zamítl a žalovanému uložil zaplatit žalobkyni na náklady řízení 230 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Z odůvodnění:

Vzhledem k tomu, že dovoláním byla napadena i potvrzující část výroku rozsudku odvolacího soudu, musel se dovolací soud zabývat přípustností dovolání.

Přípustností dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je třeba se zabývat z toho hlediska, zda jde o rozsudek potvrzující či měnící rozhodnutí soudu prvního stupně, přičemž nelze vycházet jen ze samotného slovního vyjádření ve výroku tohoto rozsudku odvolacího soudu. Závěr o přípustnosti či nepřípustnosti dovolání může být učiněn jen na základě vzájemného porovnání obsahu výroku rozsudku soudu prvního stupně a rozsudku odvolacího. V dané věci jde o zrušení práva společného nájmu bytu manželů podle ustanovení § 705 odst. 1 a § 705 odst. 2, věta druhá, o. z. a navazujícího ustanovení § 712 odst. 6 o. z., jímž se soud řídí při rozhodování o povinnosti vyklidit byt a o bytové náhradě, a tedy o případ soudního sporu, kdy z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky. V těchto případech nelze jednotlivé části rozsudečného výroku oddělovat. Jestliže v posuzované věci dospěl odvolací soud k závěru, že rozhodnutí soudu prvního stupně v části týkající se formy bytové náhrady není správné a je třeba je změnit, pak nešlo pouze o změnu části výroku rozsudku soudu prvního stupně, nýbrž o změnu celého výroku rozsudku tohoto soudu. Jde proto o rozsudek odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn a dovolání je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 o. s. ř.

Dovolací soud proto přezkoumal věc podle ustanovení § 242 odst. 1 o. s. ř.; neshledal však dovolání důvodným.

I když dovolatel v dovolání výslovně neuplatnil dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř., se zřetelem na obsah podaného dovolání, brojícího především proti tomu, že odvolací soud podle dovolatele nezjišťoval dostatečně bytovou potřebu žalobkyně, lze usuzovat na to, že uvedeným odůvodněním měl na zřeteli také dovolací důvod podle citovaného ustanovení. Podle něj lze dovolání odůvodnit tím, že řízení je postiženo jinou vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. K tomu je třeba uvést, že pro neúplně zjištěný skutkový stav věci lze třeba uvést, že pro neúplně zjištěný skutkový stav věci lze tímto dovolacím důvodem napadnout rozsudek odvolacího soudu, jestliže v rozporu s ustanovením § 120 o. s. ř. nebyly vůbec zjišťovány okolnosti rozhodné pro posouzení věci (soud se jimi nezabýval, přestože byly tvrzeny a k jejich prokázání byly nabízeny důkazy), anebo jestliže nebyl proveden navržený důkaz a soud – aniž by učinil skutková zjištění – dovedl, že účastník neunesl důkazní břemeno apod. Tak tomu však v projednávané věci nebylo, neboť dovolací soud vycházel jednak ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, jednak z vlastních skutkových zjištění, jimiž podložil svou úvahu o tom, že žalovanému namísto eventuality náhradního ubytování přísluší bytová náhrada ve formě náhradního bytu (zejména zjištění, že uzavřel nové manželství). Skutečnosti nově nastalé po vydání rozsudku odvolacího soudu pak nemohou být jako způsobitelný dovolací důvod ve smyslu ustanovení § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř. úspěšně použity vůbec.

Dovolatel poukázal výslovně na dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 2 písm. c) o. s. ř. Za skutkové zjištění, které nemá oporu v provedeném dokazování, je třeba ve smyslu citovaného ustanovení považovat výsledek hodnocení důkazů soudem, který neodpovídá postupu vyplývajícímu z ustanovení § 132 o. s. ř., protože soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nevyplývaly, a ani jinak nevyšly za řízení najevo, protože soud pominul rozhodné skutečnosti, které

byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, nebo protože je logický rozpor v hodnocení důkazů, popřípadě poznatků, které vyplynuly z přednesů účastníků, nebo které vyšly najevo jinak, z hlediska závažnosti (důležitosti), pravdivosti, věrohodnosti (§ 133 - § 135 o. s. ř.). Skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování v podstatné části tehdy, týká-li se skutečností, které byly významné pro posouzení věci z hlediska hmotného práva.

Skutková zjištění, z nichž odvolací soud v dané věci vycházel, mají oporu v provedených důkazech (dovolatel ostatně s výjimkou odkazu na ustanovení § 241 odst. 2 písm. c) o. s. ř. ani netvrdí opak), a proto není dán ani dovolací důvod ve smyslu citovaného ustanovení.

O nesprávné právní posouzení věci (ustanovení § 241 odst. 2 písm. c) o. s. ř.) jde v případě, že soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, anebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil.

Ani o tento případ nejde, neboť odvolací soud správně použil ustanovení § 705 odst. 3 o. z., bral v úvahu hlediska v něm uvedená a správně použil i ustanovení § 712 odst. 1 a 6 o. z.

Poněvadž je rozhodnutí odvolacího soudu věcně správné, bylo dovolání podle ustanovení § 243b odst. 1 o. s. ř. zamítnuto.

O nákladech dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243b odst. 4, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když úspěšné žalobkyni byla přiznána náhrada nákladů právního zastoupení spočívající v odměně advokáta za jeden hlavní úkon ve výši 200 Kč a režijní paušál 30 Kč, celkem 230 Kč (srov. vyhlášku č. 270/1990 Sb., o odměnách advokátů a komerčních právníků za poskytování právní pomoci).